

Ishaja vsak dan razen nedeli in praznikov.

PROSVETA

Issued daily except Sundays and Holidays.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR X.

Entered as second-class matter January 25, 1915, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., ČERTEK 1. MARCA (MARCH) 1917.

ŠTEV.—NUMBER 50.

Ali dobi predsednik vso oblast?

Senatna predloga je za oborožitev ladij.

ANJŠINA NAPOVEDUJE OBSTRUKCIJO. — ČE OBSTRUKCIJA PRODRE, BO TREBA SKLICATI IZREDNO KONGRESNO ZASEDANJE. — SOCIALISTIČNI KONGRESNIK JE STAVIL EDIN USPEŠEN PREDLOG PROTI DRAGINJI.

Washington, D. C., 28. februar. — Včeraj položaj se ni bil jačel, če kongres podeli predsedniku popolno moč, četudi nekateri važni časnikarski poročevalci očajo, da so Združene države skoraj bližje "oboroženi nevarnosti."

Poročevalci delajo svoje zadržke iz teh dogodkov:

Včeraj je predsednik obdržaval enotno sejo in je baje izrekel, da je potop "Laconije" "začetno napad", ker so trije Američani rabili življenje pri potopu.

Odsek za zunanje zadeve je sprejel resolucijo, ki nalaga predsedniku, da opremi trgovske ladje s topovi, strelivom in topničarji.

Vodje kongresne zbornice so se rekli, da tudi zbornica sprejme resolucijo, ki jo sprejme senat.

K temu dogodkom dostavljajo kapitalistični listi, če ne bo obstrukcija v senatu in v zbornici, da ne bo kongres le dovolil predsedniku oborožiti trgovske ladje, ampak mu podeli tudi vso oblast.

Mala skupina republikancev in demokratov, ki jih vodi senator LaFollette, se je odločila za obstrukcijo in če bo obstrukcija izšla uspešno, bo moral predsednik klicati izredno kongresno zasedanje.

Rezolucija, ki je bila poročana senatu, daje kapitanom ameriških ladij pravico postaviti topove za obrambo na sprednjem in zadnjem koncu ladje; poleg pa dovoljuje tudi druga taka sredstva, ki so potrebna za obrambo ameriških trgovskih ladij in ameriških državljanov. Nadalje priporoča resolucija, da se izda za 100,000,000 dolarov proti 3%.

Senatna resolucija se toliko loči od resolucije, ki je bila izšla v Beli hiši, da senatna resolucija, daje pravico lastnikom opoziti svoje ladje, medtem ko druga resolucija pooblašča predsednika, da opremi ameriške trgovske ladje s topovi, strelivom in topničarji.

Ko se je popoldne sešel senatni delek, je predsednik Stone predložil tri spremembe predloga, da se oborožijo ladje, ki ne vozijo blaga, ki so ga določile Združene države za tihotapsko blago.

1. Da se oboroži ladje, ki ne vozijo blaga, ki so ga določile Združene države za tihotapsko blago.

2. Da se ne oboroži ladij, ki vozijo strelivo ali imajo le deloma oboroženo strelivo.

3. Da se ne oboroži ladij, ki vozijo blago ali imajo le deloma oboroženo tako blago, ki ga predsednik smatra za vojno tihotapsko blago.

Vsi spremembni predlogi so bili odklonjeni. Večina je imenila, da nimajo njihove pravice preiskavati ameriške ladje, če je ali ni na nji tihotapskega blaga.

Senator Smith iz Michigana je predlagal, da varstvo ladij ne sme iti dalje, kot da se jim dovolijo oboroževati. Predlagal je, da plovejo ameriške trgovske ladje v spremstvu bojnih ladij. Predlog je bil odklonjen.

Republikanska večina je bila zlozna, da se oboroži in spremlja ameriške trgovske ladje, četudi plovejo tihotapsko blago, medtem ko tihotapske ladje, ki ne plovejo tihotapskega blaga, ne spremljajo.

Senator Smith iz Michigana je predlagal, da varstvo ladij ne sme iti dalje, kot da se jim dovolijo oboroževati. Predlagal je, da plovejo ameriške trgovske ladje v spremstvu bojnih ladij. Predlog je bil odklonjen.

Republikanska večina je bila zlozna, da se oboroži in spremlja ameriške trgovske ladje, četudi plovejo tihotapsko blago, medtem ko tihotapske ladje, ki ne plovejo tihotapskega blaga, ne spremljajo.

Senator Smith iz Michigana je predlagal, da varstvo ladij ne sme iti dalje, kot da se jim dovolijo oboroževati. Predlagal je, da plovejo ameriške trgovske ladje v spremstvu bojnih ladij. Predlog je bil odklonjen.

Republikanska večina je bila zlozna, da se oboroži in spremlja ameriške trgovske ladje, četudi plovejo tihotapsko blago, medtem ko tihotapske ladje, ki ne plovejo tihotapskega blaga, ne spremljajo.

Senator Smith iz Michigana je predlagal, da varstvo ladij ne sme iti dalje, kot da se jim dovolijo oboroževati. Predlagal je, da plovejo ameriške trgovske ladje v spremstvu bojnih ladij. Predlog je bil odklonjen.

Republikanska večina je bila zlozna, da se oboroži in spremlja ameriške trgovske ladje, četudi plovejo tihotapsko blago, medtem ko tihotapske ladje, ki ne plovejo tihotapskega blaga, ne spremljajo.

Senator Smith iz Michigana je predlagal, da varstvo ladij ne sme iti dalje, kot da se jim dovolijo oboroževati. Predlagal je, da plovejo ameriške trgovske ladje v spremstvu bojnih ladij. Predlog je bil odklonjen.

Republikanska večina je bila zlozna, da se oboroži in spremlja ameriške trgovske ladje, četudi plovejo tihotapsko blago, medtem ko tihotapske ladje, ki ne plovejo tihotapskega blaga, ne spremljajo.

Kongresnik Porter iz Pennsylvanije je predlagal, da ne varujejo tihotapskega blaga na morju. Predlog so podpirali kongresniki Cooper iz Wisconsin, Ragsdale iz South Carolina, Shaekleford iz Missouri in Hudleston iz Alabama.

Senator LaFollette se je izrazil, da se posluži vseh parlamentarnih sredstev, da prepreči sprejem predloga. V opoziciji so tudi senatorji Townsend in Smith iz Michigan, McCumber iz North Dakota, Norris iz Nebraske in Vardaman iz Mississippija.

Washington, D. C., 28. feb. — V debati o draginji v kongresu je dejal kongresnik Lenroot iz Wisconsin: "Priznati moramo, da moramo v bodočnosti proti draginji nastopiti s postavami."

"Kakšne postavbe naj sprejmemo proti draginji?" je nadaljeval kongresnik Lenroot. "Znano mi ni, da je kdo drugi predlagal sredstvo proti draginji kot gentleman iz New Yorka, mr. London, pa vendar se nihče ne strinja z njim."

Sredstvo socialističnega kongresnika Londona, o katerem je govoril kongresnik Lenroot, obseva v tem, da zvezna vlada kupi živila, odbije vse nepotrebne stroške za razdelitev živil in jih prodaja ljudstvu po ceni, ki jo določijo vlada.

Lenroot je govoril resnico. Če buržoazni kongresniki priznajo, da ima vlada pravico določiti ceno za blago, zakaj bi potem vlada ne imela pravice braniti ljudstva pred oderuhi in zakaj bi ji kongres ne dal moči, da spodreže korenino sistema, ki vstvarja odednost.

Londonov predlog je nemilo dirnil kongresnika Skerleyja iz Kentuckija, ki spada med tisto vrsto državljanov, ki pravijo, da so dobri časi za delavsko ljudstvo v Združenih državah le tedaj, če delavci izdelajo toliko vrednosti, da lahko odhajajo na tujem tgu in da so produktivna, razdeljena in prometna sredstva lastnima kapitalističnega razreda.

Sherleyjev dela največjo pregledavo socializem, kar je tudi povedal, ko je kritiziral Londonov predlog: "Draginja ni stvar, ki se ustavi le pri zajtrku in pri mizi, ampak se dotika vsega. In če hočemo rešiti draginjo na ta način, da odrekamo farmerju, producentu ali tovarnarju pravico do trga, tako kot je predlagal kongresnik Fitzgerald z embargom ... to pomeni namreč embargo ... potem moramo iti dalje do predloga gentlemana iz New Yorka, mr. Londona, in potem imamo, da nastopi vlada in določi, kaj naj človek dobi za stvar, ki jo je izdelal, po kakšni ceni se naj jo prodaja, po kakšni količini in komu. No, potem imate državni socializem."

"Ali ne bi koristilo konzumentu in producentu," je vprašal Meyer London, "če se odpravi prekupce?"

"Da in ne," je dejal Sherley. "Mojega stvari, ki jih danes prodajamo na najcenejši način, gre do slozi našino prekupcevo, ko zapuste zemljo in dokler ne priidejo v naše konzumentom."

"Ali kdo plača razloček?" ga je vprašal London.

"Država ne," je tedaj Sherley.

V kongresni zbornici kakor tudi v senatu, je razloček manjši, če tomatu prekupcevo.

Kongresnik Sherley je predložil kongresnega pododseka za uveljavljanje. Pravijo, da je izvedenec v

Ali železničarji zastavkajo?

POLOŽAJ JE RESEN.

Washington, D. C., 28. feb. — Železniške bratovščine groze s stavko, če najvišje zvezno sodišče ne izreče razsodbe o osemurnem delavniku, preden konča kongresno zasedanje.

Predsedniki štirih železniških bratovščin so razposlali manifest na 400,000 železniških uslužbencev, ki praktično odreduje stavko, če najvišje zvezno sodišče ne izreče sodb o ustavnosti zakonitega osemurnega delavnika do 5. marca.

V manifestu je izrečeno prepričanje, da sedanji kongres ne sprejme obveznega razsodišča.

Manifest pravi: "Na zborovanju predsednikov v Chicagu dne 11. in 12. januarja je bilo sklenjeno, da se počaka z akcijo, dokler najvišje zvezno sodišče ne izreče sodb o Adamsonovem zakonitem 8urnem delavniku. Verjeli smo, da se to zgodi v par tednih."

Najvišje zvezno sodišče je prenehalo z delom do 5. marca, ne da bi podalo razsodbo. V zadnjih dneh so nastale razmere, da smo lahko zapleteni v mednarodno vojno, kar lahko prepreči takojšno radikalno akcijo. Mejem je bila kongresu predložena predloga za prisilno razsodišče, proti kateremu smo se vedno borili in se še bomo nadalje bojevali.

Upamo, da sedanji kongres zaključijo zasedanje, ne da bi bil sprejel ta slab zakon. Nov kongres, ki je politično bolj razdeljen, bo mogoče sklican dne 5. marca za kratko dobo.

Če do 5. marca ne bo izrečena sodb o

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto \$1.50 za pol leta in 70c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

31

Datum v oklepaju n. pr. (Januarja 31-16) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Pred sto leti in danes.

Pred več kot sto let je nastala tudi napetost med Združenimi državami in evropskimi silami. Seveda ni imela Nemčija takrat spora z združenimi državami, ampak bila je najprvo Francija in potem Anglija.

Spor med Francijo in Združenimi državami je pričel kmalu potem, ko so v letu 1793 obglavili francoskega kralja Ljudevita XVI. Takrat se je ves svet navalil na Francijo, ki je proglasila republiko, le Združene države so živele z njo v prijateljstvu.

Ali vojna je vojna, posebno če je svetovna, in dogodi se, da iz sovražnikov postanejo prijatelji in iz prijateljev sovražniki.

V zmislu pogodbe iz leta 1778 je Francija uživala v Združenih državah velike predprave. Iz teh predprav se je kmalu razvil spor, ki se je v letu 1795 še razširil, ko je bila sklenjena takozvana Jayjeva pogodba z Anglijo.

Ta pogodba je učinkovala v Franciji, kakor če kdo olje vlije v ogenj. Francija ni hotela sprejeti ameriškega poslanika C. C. Pickneyja in mu je grozila z zaporem. Mejem so francoski križarji lovili ameriške ladje, ki so tržile z Anglijo.

V letu 1797 je predsednik Adams imenoval Pickneyja, John Marshalla in Elbridge Gerryja, da gredo kot posebni poslanci na Francosko, da rešijo spor med Francijo in Združenimi državami.

Tallyrand, francoski minister za zunanje zadeve, je namignil od strani, da je treba daru — \$240.000, ki jih razdele med njim in direktorijem, preden prične razprave. Ameriški odposlanci so predlog odklonili in Gerry se je odpeljal domov.

V kongresu leta 1798 je vsled tega nastal vihar in mnogi so priporočali, da se napove vojna. Do vojne ni prišlo, ampak kongres je sprejel 20 različnih obrambnih predlogov. Neki predlog je dovolil pomnožitev bojnih ladij, drugi, da se pozove 80.000 prostovoljcev pod zastavo, tretji, da se oborože trgovske ladje in da se branijo, če jih napadejo oborožene francoske ladje, četrti, da predsednik lahko da trgovskim ladjam spremstvo bojnih ladij, itd.

Od maja 1798 do 1800 so bile Združene države v vojni s Francijo, dasi nobena država ni hotela priznati, da obstoji vojno stanje. Vršili so se boji na morju in uničevale trgovske ladje.

Koncem leta 1799 so naznanili predsedniku Adamsu, da Francija želi izravnati spor. Na Francosko je odšel kot poslanec Oliver Ellsworth in sklenjena je bila nova pogodba med Francijo in Združenimi državami, ki je napravila konec bojem na morju.

In ko je Evropa vstala proti Napoleonu, so bile pravice nevtralec zopet pogažene. Nastal je spor z Anglijo in leta 1812 je prišlo do vojne z Anglijo mesto s Francijo.

V sedanji vojni je pričela kriza z Nemčijo in nihče ne ve, kako bo končala. Ameriške državljane, ki žele dobro Združenim državam, veže dolžnost, da se poslužijo vseh legalnih sredstev, da ne bodo Združene države zapletene v evropski spor. Zgodovina pove, da so Združene države v času spora s Francijo in Anglijo, od leta 1793 do 1815, izgubile na morju 1400 trgovskih ladij. V sedanjem sporu bi bile pa žrtve najmanj tisočkrat večje.

Pravi ameriški patriot v tem resnem času je tisti, ki hoče obvarovati Združene države pred vojno, ne pa tisti, ki hoče ameriško republiko strmoglaviti v vojno.

Socialisti niso patriotje v tem zmislu kot kapitalisti, ki vpijejo, da je domovina v nevarnosti, če je ugrožen njih profit.

Citali smo, da je bil delavec obsojen v ječo, ki je ukradel hlebec kruha. Po kapitalistični morali sodijo taki hudodelci v ječo.

Seveda, če takole bogatin izvrši kakšno sleparijo, da okrade mesto ali državo za tisočake, potem pravijo, da ni lepo, da se blati njegovo ime radi take malenkosti.

Photo by American Press Association.

Sestradsano ljudstvo v New Yorku vpije: Dajte nam kruha! Slika kaže, kako hoče policija zavrniti sestradsane delavske žene, pa mora odjenjati pod pritiskom množice.

Širom Amerike.

MISTERIJOZEN UMOR.

Kansas City, Kans., 27. feb. —

Bilo je okoli pol desetih zvečer, ko je Doris Baby, oddaljena kakega pol bloka od konca Stirinajste ulice, kjer prihaja vanjo temna postranska ulica, silila počiti strel. Na to sta prišla iz stranske ulice dva moža. Eden je bil brez klobuka, drugi je pa zaklinal: "Jaz sem obstreljen."

Nekaj minut kasneje je zavil v stranko ulico W. Fisher in se spodtaknil nad mrtvecem. Bil je človek star okoli 45 let, oblečen v vrhne delavske hlače, ki je kraval na glavi.

Fisher je poklical policijski voz. Policija je bila kmalu na licu mesta. Par čevljev od mrtvecevega klobuka je ležal drug siv klobuk, v katerem so bile črke "J. U. L." Klobuk je bil najbrž lastina moža, ki ga je dekle videla, da je bežal brez klobuka.

Mrtveca so preiskali, a na njem niso našli luknje od krogle. Poskodovan je bil le na glavi, kakor da ga je nekdo s težko rečjo udaril po glavi. Policija vsled tega domneva, da ga je morilec udaril s samokresom po glavi in pri udarcu se je sprožil samokres.

Na mrtvecu ni bilo nobenih znamenj. Kasneje je dognal F. Gardner, ki vodi zapiske o bretillonovem merjenju, da je ubit človek neki Joe Latapie, stanujoč na 506 Holmes ave, ki ima zločinsko karijero za seboj.

NIZDOL.

Albany, N. Y., 28. feb. — Robert Carter je bil nastavljen pri Midvale Steel Company kot uradnik s plačo \$10.000 na leto. Nekoga dne je izginil in sedaj so ga našli kot uslužbenca v neki restavraciji. Arretirali so ga in obtožili mu očitno, da je osleparil družbo za \$42.000.

VLAK SKOČIL RAZ TIR.

Pittsburgh, Pa., 28. februarja. Na diviziji Cleveland-Port Wayne pennsylvanske železnice je skočil raz tir vlak blizu Bellevue, ki je vozil proti zapadu. Ubit je strojevodja A. A. Evans in več potnikov je ranjenih.

TRUSTJANI OBTOŽENI.

Boise, Idaho, 28. februarja. — Zvezna veleporota je obtožila osem korporacij in enajst oseb, ker so s kupovanjem, prodajanjem, pošiljanjem in produciranjem smetane in drugih mlečnih produktov kršili Shermanov protitrustjanski zakon.

Trustjani so s svojimi manipulacijami okoličili ljudstvo v državah Idaho, Montana, Utah, Washington, Oregon, Wyoming, Nevada in California.

NA FILIPINSKEM OTOCJU DOBE SVOJO VOJAŠKO DIVIZIJO.

Manila, Filipinsko otočje, 28. februarja. — Filipinski kongres je sprejel predloga Manuel L.

Quezona, predsednika senata, ki določa, da se organizira filipinska divizija, ki bo štela 25.000 mož. Militarizem maršira tudi v ameriških kolonijah.

NEZGODA V RUDNIKU.

Calumet, Mich., 28. februarja. — Močan potresni sunek je bilo čuti v bakrovem okraju, ki je napravil mnogo škode v rudnikih in je ubil dve osebi v rudniku Calumet and Hecla.

Sunek je povzročila zračna razstrelba ali pa posedanje zemeljskih plasti. Ubita sta Frank Turk in John Sullivan.

VLAK OROPAN.

Memphis, Tenn., 28. februarja. — Trije banditje so ustavili osebni vlak Illinois Central železnice in so odnesli, kar so mogli. Napad je bil izvršen blizu East Junctiona.

Meščanske patrolje, ki so šle takoj loviti bandite, so se vrstile s praznimi rokami.

KROMPIR PO \$5.50 STO FUNTOV.

Salt Lake, Utah, 28. februar. — Tukaj je cena krompirja poskočila na \$5.50 za sto funtov. Cena čebule je tako visoka kot v New Yorku.

V Londonu na Angleškem prodajajo ameriški krompir po \$5 sto funtov.

Oderuhi se zdaj žanjejo v Ameriki, dasiravno ima vlada mo

vropska vojna in nozemske vesti.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

uskih pristanišč in z izkri-
jem pomorščakov v krajih,
se ustali še močni; tretjič z
okno intervencije.

Glada na Kubi je sicer izjavila,
lahko sama naredi konec revo-
luciji, toda vlada operira prepoča-
ni inozemski kapitalistični in-
si se pritožujejo v Washingtonu
da trpijo njihova posestva.
Javana, 28. feb. — Vlado po-
lo se glasi, da so kubanske če-
stovile Bayamo, ki se nahajajo
milij severnoiztočno od Santia-
glavnega oporišča ustašev. O-
strani sta oboroženi s strojni-
poskami in izgube so velike.
je javila vlada, da so rebeli
dveli tri poraze v provinci
maguay.

VESTI Z BOJNIH FRONT.

Z zapadne fronte.

London, 28. feb. — (Nočna de-
la). Naše čete prodirajo dalje
verno in južno od Anere. Zad-
noč smo okupirali vas Le Bar-
in danes smo zasedli Ligny;
nem smo dosegli severne in za-
ne obrambne pozicije. Pusi-
Včeraj zjutraj so naše čete
le v poziciji južno od Lensa,
diali podzemeljska skrivališča
ujeli nekaj Nemcev. Drugi
esen upad so izvršile naše čete
ono od Armentieres na pol-
je široki fronti, kjer so prodr-
v tri linije nemških sokopov in
redile velike škodo sovražnim
rambam. Ujetih je bilo 17 Nem-
in vplenjenih več žarkometov
stojnih pušk.

Pariz, 28. feb. — Včeraj so bili
ceji ljuhi artilerijski boji južno
Avre in v Argonne. V okoli-
Vailly se je izjalovil sovražni
pad. Naše baterije so z dobrim
nikom bombardirale nemške
pozicije v gozdu pri Mailincourtu
v okoliših hribov 304. V Voge-
smo napadli sovražne linije
žno od Col Sainte Marie in uje-
nekaj Nemcev.

Berlin, 28. feb. — (Nočna de-
la). Na več krajih zapadne
onte so se včeraj vrhili začasni
ci boji.

Ženeva, Švica čez London, 28.
b. — Američani, ki so nedavno
šli iz Berlina, so mnenja, da
ukanje nemških čet z obeh stra-
Anere lahko pomeni nov Hin-
burgov manever in svrhu, da se
mske čete regrupirajo in izsilijo
ločilno bitko na odprtem polju,
bi zapečatila usodo vojne na za-
dni fronti in morda v splošnem.

Z ruske fronte.

Petrograd, 28. feb. — Nemci so
pet izpustili plin v okoliših
norgona. V sedmih urah je bi-
izpuščenih osen valov.

Berlin, 28. feb. — Zima nekoli-
popušča in vsled tega prihaja
poročila o živahnosti bojnih
ot se prej.

Z italijanske fronte.

Dunaj, 28. feb. — Popoldne se
ponovilo močnejše topniško
reljanje na Primorskem in na
katerih krajih v Tirolu. Blizo
ertejbe so naše čete ponoči na-
delo močno zastraženo italijan-
to pozicijo, katero so razdajale in
otolke garnizijo razen par mož,
so bili ujeti. Na kraški planoti
je izostilo vreme in vsled tega
precej oživila artilerija. V oko-
Gorice, zlasti pri Vertobji so
se včeraj razvili dvoboji s topovi
z minami, ki so dosegli višek
lovitosti v noči. Pod zaščito
pnega ognjenega zastorja je
upadalo več italijanskih kompa-
ij in posrečilo se jim je prodreti
našo sprednjo linijo. Oddelki
kega teritorialnega 2. polka so
a vrhovi sovražnika nazaj in mu
ovzročile velike izgube.

Rim, 28. feb. — Artilerijski dvo-
boji so bili včeraj precej ljuhi iz-
eno od Gorice; nekaj granat je
delo v mesto. Pri Vertobji smo
dihali avstrijske oddelke, ki so se
sklali našim linijam. Na severni
trani hriba Sv. Marko so naše
čete izvršile nenadni napad in
prejele v sovražne zakope, kateri
so bili uničeni in Avstriji pre-
gati.

S turške fronte.

London, 28. feb. — Armadno
seveljstvo iz Kut-El-Amare po-
b. Dne 25. t. m. zjutraj se je
kavalerija in infanterija s
puščarkami na Tigrisu vred po-
nikala za umikajočimi se Turki
proti zapadu. Močne turške zad-

nje straže, katerim je pomagala
artiljerija, so se branile zakopne
pozicije petnajst mil severnoza-
padno od Kut-El-Amare. Po krat-
kem, toda vročem bombardiranju
so naše čete napadle Turke in pri-
dobile tla v dotičnih pozicijah.
medtem ko je naša kavalerija o-
perirala na severni strani turške
fronte. Tekom dneva smo ujeli o-
krog 60 Turkov in zajeli mnogo
materijala. Proti večeru so pričeli
Turki vlačiti svoje mostove po Ti-
grisu iz Bagajle. Naši eroplani so
vrhli nekaj bomb na parnik, ki je
vlekel mostove in zadnji so se od-
trgali in pluli nazaj.

Carigrad, 28. feb. — Operacije
na tigrski fronti se nadaljujejo
metodično. Na sinajski fronti je
angleška kavalerija s pomočjo ba-
terije in šestih strojnih pušk na-
padla naše sprednje pozicije. Po
triurnem boju se je sovražnik u-
maknil.

Petrograd, 28. feb. — Kavka-
ška fronta: Turški napad na na-
še oddelke severno od ceste, ki
vodi v Sivaski, je bil odbit po na-
šem ognju.

AMERIŠKE BOJNE LADJE NE SMEJO V TURŠKO VODOV. JE.

Washington, 28. feb. — Nemci-
ja noče jamčiti za varnost ameriš-
kih bojnih ladij "Des Moines" in
"Caesar," ki se nahajata v Alek-
sandriji in ki sta naloženi z živili
za ubožne Siree in Armence. Bad-
ji imata tudi namen odpeljati o-
krog tisoč ameriških državljanov,
ki čakajo na odhod v Bejrut. To-
zadevno vest je dobil državni de-
partment od ameriškega poslanika
v Carigradu.

150 SRBOV OBDOJENIH NA SMRT.

London, 28. feb. — "Telegraaf"
v Amsterdamu ima brzojavko iz
zanesljivega vira, da so avstrijske
oblasti v Bosni in Hercegovini
ravnokar obsodile na smrt 150
prebivalcev, ki so se izrekli, da so
državljeni Srbije. Obsojeni so bi-
li zaradi "političnega zločina."

IZ LJUBE AVSTRIJE.

Kodanj, 28. feb. — Iz Dunaja
poročajo, da se vzile bolezni mi-
nistrskega predsednika izvršujejo
načrti na podlagi novega vladne-
ga programa. V smislu teh načr-
tov postane nemščina uradni je-
zik po vseh avstrijskih deželah.
Češka bo razdeljena v dvanajst
delov, v pet čeških, štiri nemške
in tri druge. Na ta način se ne
bodo mogli Čehi več odkrižati
nemškega jezika.

NIZOZEMSKA HOČE LADJO ZA LADJO.

Haag, 28. feb. — Nizozemska
vlada še ni obelodanila nobenega
ukrepa, kaj bo storila spričo ne-
sreče, ki je zadela trgovsko mor-
narico vsled torpediranja sedme-
rih parnikov. Kljub temu se je iz-
vedelo, da bi vlada rada mirnim
potom poravnala spor s tem, da
Nemčija nadomesti potopljene
parnike s svojimi parniki. Sploš-
na jeza napram Nemčiji se še ni
polegla.

AMERIŠKI MORNARJI SE NI- SO IZPUŠČENI.

Berlin, 28. feb. (Brezlično). —
Prekomorska časnikarska agentu-
ra javlja: Ameriški mornarji, ki
so bili pripeljani v Nemčijo na u-
jetem parniku Yarrowdale in ne-
davno tega izpuščeni iz ujetništva.

se ne morejo oditi proti Ameriki
iz razloga, ker se je zasedila ne-
ka nalezljiva bolezen v njihovem
stanu. Vsled tega bo odhod Ame-
ričanov zopet zadržan nekaj časa,
ker zdaj so pod karanteno. Upati
pa je, da karantena ne bo dolgo
trajala.

GERARD JE NA MORJU.

Corunna, Španska, 28. feb. —
Bivši ameriški poslanik v Nem-
čiji James W. Gerard se je danes
vkrcal s svojo uradniško družbo
na parnik "Infanta Isabel," ki
odrine proti Ameriki. Gerard je
odpotoval kljub temu, da ni dala
Nemčija nobenega poročstva za
varnost parnika v subinarnski
zoni. Par dni pred svojim odho-
dom je Gerard povedal, da mu je
nekaj prijatelj v Berlinu namignil,
ko je zapuščal Nemčijo, da se naj
ne pelje na španskem parniku.
On je pa prezrl to svarilo.

Halifax, N. S., 28. feb. — Par-
nik "Frederick VIII." z bivšim
nemškim poslanikom Bernstorffom
je končno smoči zapustil tukajš-
nje pristanišče na poti proti Dan-
ski. Parnik je bil obdan s celim
rojem patrolnih čolnov, ko se je
pomikal z luke.

RAZSTRELSKA MUNICIJE NA FRANCOSKEM.

Berlin, 28. feb. — (Brezlično).
"Frankfurter Zeitung" ima poro-
čilo preko Švice, da je bila 2. fe-
bruarja velika eksplozija streliva v
nekem municijskem skladišču bli-
zo Pariza. Eksploziralo je 80.000
ton municije in 200 oseb je bilo
usmrčenih in 700 ranjenih.

NA IRSKEM SE ZOPET PRI

Potepuh Marko in Kralj Matjaž.

Spisal Ivan Cankar.

(Nadaljevanje)

"Kaj se ti sanja, Marko?" se je začudil krčmar. "Nikogar ni bilo! Pijan si, Marko, pijan; pojdi domov!"

Vzdignil se je Marko in se je napotil domov. Sreče mu je bilo težko in sanjal je ponoči hude sanje. Zdelo se mu je, da roma sam po blatni cesti, ves ubog in razcepan; ne hise nima več, ne polja, ne gozda, vse njegovo premoženje je harmonika...

Ali ko se je zbudil, ni mislil Marko več ne na očeta, ne na svoje hude sanje, ne na kesanje in ne na pokoro. Kakor bi zalučil kamen po klanec navzdol; udari včasih ob skalo in odskoči, nato hiti še urneje v dolino.

Zapil je Marko vse, kar je imel, pa se je napotil k oderuhu in si izposodil denarja.

"Če imam to leheco, ali če je nimam; dovolj sveta mi še ostane!" si je mislil in je veselo popival.

No, šla je leheca, pa je šla druga leheca, nato pa je šel travnik, za travnikom gozd — kakor da bi mu bila povodenj odplavila svet. Naposled Marko še sam ni več vedel, kaj je njegovega in si tudi skrbi ni delal velikih, dokler je bil kozarec pred njim.

"Kesanje sodi staremu; dokler je človek mlad, bodi vesel!"

In Marko je bil vesel. Kadar se je naveličal domače krčme, se je napravil v sosednjo vas in je tam popival ter napajal znanec in neznanec. Zaslodel je po vsej fari in iz daljnih krajev so prihajali malopridneži, da so pili za njegov denar. In goljufali — kvartopirci, da so ga obirali po cigansko. Dobro se je godilo Marku in ni mu bilo mar, da so se ga ogibali vsi krščanski ljudje.

Nič ni mislil Marko in tako tudi ni pomislil, da ima dno celo največji sod.

Prišel je k oderuhu.

"No, kaj pa ti, Marko?"

Začudil se je Marko neprijaznemu pozdravu.

"E, kaj bi! Še sto forintov mi dajte!"

"Velik denar, Marko! Kako boš pa plačal?"

"Saj imam še hišo!"

"Nimaš je!"

Prestrašil se je Marko.

"Ti si velik pijanec, Marko, pa slab računar! Hiša je moja — prijazna hišica! Le pripravi novece, le kmalu prinesi obresti — pa Bog s teboj!"

Tako je odhajal Marko, kakor da bi ga bil kdo udaril po glavi. Šel je domov, zgrudil se je na posteljo in je gledal v strop.

"Kaj se mi sanja?"

Nič se mu ni sanjalo. Poizkusil je, da bi premislil vse lepo in počasi in po vrsti — toda misli so se mu vrstile v kolobarju in niso mogle nikamor.

"Kdaj pa je šlo vse? Kam je šlo? Saj je bilo zemlje veliko; polje, da ni bilo lepšega v vasi, prostorni pašniki, gozd — kje je vse? Ali je mogoče, da bi bil zapravil vse to en sam človek v eni sami zimi in če je še tako dolga? Kam je šlo?"

Ležal je na postelji in je stokal; premišljeval je in ni mogel premisliti ničesar.

"In hiša! Moja lepa rodna hišica! Zmotil se je slepar, ali pa me je ogoljufal prav po nekrščansko! O! Lahko me je ogoljufal! Saj se pogledal nisem papirja, saj nisem vedel nikoli, kaj sem podpisal! Samo da sem imel v pesti denar!"

Razsrdil se je Marko sam nad seboj in se je priel bit s pestjo po čelu.

"O jaz ničvrednež, ničvrednež! O jaz Marko, potepuh!"

Vstal je in je begal po hiši, kakor brez pameti.

"To je bila moja hiša! Moj ded je bil rojen v njej in moj oče; moja zibka je stala tam!"

V kašoo je šel, v skedenj in v hlev.

"To vse je bilo moje in to vse je bilo polno neke. Prazno je zdaj in pusto — kakor da bi bili odnesli pravkar mrliča oddol!"

Šel je dalje, šel je na polje, na travnik. Solnce je bilo raztopilo sneg, iz mokre prsti je pogajala trava.

"O zemlja, zemljica, mati! Tudi ti si bila moja nekoč..."

Marko si je zakril obraz z rokama in je zajokal. Globoka in grenka je bila takrat bridkost v njegovem srcu.

No, zardelo je solnce, skrillo se je za daljno goro; hladen mrak je zapihal Marku v lice. Vrnil se je v vas s povešeno glavo, potrt in truden.

Vrnil se je v vas in noge so ga zanesle kakor so bile pač navajene, naravnost v krčmo.

Nič ni pozdravil; sedel je za mizo čemer in mrk.

"Nocoj pijem na upanje!"

Krčmar je pomežikal z očmi in je zažvižgal natihoma.

"Kaj se, Marko? Kaj se?"

Osorno ga je pogledal Marko.

"Kaj?"

"No, Marko, nič se ne jezi! Ampak misliš sem si pač, da prideš nekoč na upanje. Kako ne bi?"

Marko je udaril s pestjo po mizi.

"Kaj tako govoriš z mano? Kako pa si govoril prej? Zredil si se za moj denar, zdaj pa bi me gledal postrani?"

"Saj nisem nič dejal! Saj ti dam na upanje! Boš že plačal!"

"Seveda bom plačal!" je vzključil Marko in je gori v obraz od srida in sramu.

Natihem pa je premišljeval: "Težko je človeku brez denarja! Dokler so zvenketale v žepu bele kromerje, je bil kakor med — zdaj pa bi me ze skoro pošli preko praga!"

In kolikor bolj jo je namakal v vinu, toliko bolj živa je bila misel: "Naj bo že vse kakor je — samo denarja je treba, denarja!"

Slonel je za mizo, nikogar ni pogledal, z nikomur ni govoril. In vsi, ki so ga videli, so uganili: Konec je z njim, na obrazu se mu pozna!

Marko pa je premišljeval:

"Če bi stopil k njemu še enkrat? Morda je bil samo slabe volje — razjezila ga je bila žena, pa se je stresel nad mano! Treba je, da mi pokaže, koliko sem mu dolžan, zato da bom vedel, če me ni osleparil! Tako je, še enkrat stopim k njemu!"

In ko je tako sklenil, je bila mahoma vsa žalost pri kraju. Pil je in je pil, drugo jutro pa se je napotil k oderuhu. Gledal je tam pisana, gledal, kaj je podpisaval, gledal je in računil in je prebledeval zmerom bolj in bolj in se tresel.

"Ali je tako, Marko, ali ni?"

Nič ni odgovoril Marko, gledal je, pred očmi pa se mu je zibalo.

"Ni res! Ni mogoče!"

Zasmejal se je krčmar, oderuh.

"Glej, Marko! Glej in šteji!"

Marko je štel, štel in računil, številke pa so plesale pred njim, zdelo se mu je, da se mu smejejo v obraz.

Samo še stotak, prijatelj, človek!"

"Ne krone več, Marko, ne desetice! Saj bi tako spet vse zapil!"

"Kaj bi brez denarja zdaj?" je prosil Marko.

"Saj se za kruh nimam!"

"Prej bi bil gledal, Marko, prej! Le hodi z Bogom, pa misli na plačilo!"

Marko je šel, opotekal se je kakor pijan.

"Kaj sem zdaj drugega nego počestni potepuh, ki mu je cesta dom in hrana zrak in premoženje v bogajme?"

Pomlad je bila, Marko pa ni mislil, da bi šel pogledat na polje.

"Kaj bi se zdaj pehal, potil se na tuji zemlji za tujo korist!"

In sedel je v krčmo in je pil na upanje in je bil vesel, da mu ni bilo treba na polje.

Pa ga poprašla krčmar nekoč:

"Ali veš, Marko, koliko si že dolžan? Kdaj boš pa plačal?"

Marko je vzkipel.

"Kaj sem te že kdaj osleparil, da me tirjaš?"

"Kaj bi me sleparil! Ampak jaz bi le rad vedel, kdaj boš plačal Marko!"

"Le toč, pa bodi brez skrbi! Bom že plačal!"

"Kdaj?"

"O ti muha sitna, ti! Kaj se bojiš za teh par soldov?"

"Zato, Marko, ker pravijo, da si že precej nakoneu."

"Kdo pravi?"

"Tisti, ki vedo!"

Krčmar je šel in mu ni natočil več, Marko pa se je napotil domov osgamen in jezen. Pri